Valtiovarainministeriö
Vero-osasto
Jukka Vanhanen

LAUSUNTOYHTEENVETO
29.10.2019

Yhteenveto luonnoksesta hallituksen esityksestä laeiksi tulotietojärjestelmästä annetun lain, perintö- ja lahjaverolain 28 a §:n sekä tuloverolain 112 a §:n muuttamisesta annetuista lausunnoista

Lausuntokierros käynnistettiin 13.9.2019 ja lausuntojen määräaika päättyi 11.10.2019. Lausunto pyydettiin 33 viranomaiselta ja yhteisöltä, joista lausuntonsa antoi 23. Lisäksi lausunnon on antanut neljä muuta tahoa.

Lausuntopyyntö liitteineen ja lausunnot ovat nähtävissä osoitteessa:
https://hankeikkuna.vnv.fi/app#/lainsaadanto/39884/asiakirjat

Lausunnonantajat:

Automaattivuokraajat ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus)
Eläketurvakeskus
Etelä-Suomen Vapaa-ajankalastajapiiri ry
Keskuskauppakamari
KEVA
Maa- ja metsätalousministeriö
Maatalousyrittäjien eläkelaitos
Palkansaajien tutkimuslaitos
Sisäministeriö, poliisiosasto
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Olympiakomitea
Suomen Taloushallintoliitto ry
Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Suomen Yrittäjät ry
Tapaturmavakuutuskeskus
Tasekirjailijat ry
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Tulorekisteriyksikkö
Työeläkevakuuttajat TELA ry
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työllisyysrahasto
Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry
Verohallinto
Veronmaksajain Keskusliitto ry

Esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset

Tulotietojärjestelmästä annetun lain muutosehdotukset

Palkkaennakkoa koskevat tiedot voitaisiin antaa saman palkanmaksukauden myöhemmin maksettavaa palkkaa koskevien tietojen antamiselle säädetyssä määräajassa edellyttäen, että palkat maksetaan saman kalenterikuukauden aikana. *Nykyisin* tiedot on annettava viimeistään viidentenä kalenteripäivänä maksupäivän jälkeen.

Työnantajan maksamia luontoisetuja koskevat tiedot olisi annettava kalenterikuukausittain viimeistään luontoisedun kertymiskuukaudelta viimeksi maksettua rahapalkkaa koskevien tietojen antamiselle säädetyssä määräajassa, jos rahapalkka maksetaan viimeistään luontoisedun kertymiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden aikana. Muussa tapauksessa tiedot on annettava viimeistään kertymiskuukautta seuraavan kuukauden viidentenä päivänä. *Nykyisin* tiedot on annettava viimeistään viidentenä päivänä rahapalkan maksamisesta tai kertymiskuukautta seuraavan kuukauden viidentenä päivänä, jos rahapalkkaa ei saman kuukauden aikana makseta.

Verovapaita kustannusten korvauksia sekä rekisteröidyn yhdistyksen maksamia enintään 200 euron suuruisia kertasuorituksia koskevat tiedot voitaisiin antaa kuukausittain viimeistään maksukuukautta seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä. *Nykyisi*n tiedot on annettava viimeistään viidentenä kalenteripäivänä maksupäivän jälkeen.

Lisäksi tarkistettaisiin säännöstä ulkomaan kansalaisista tulorekisteriin talletettavista tiedoista sekä säännöstä niin sanottua vakuutuspalkkaa koskevien tietojen ilmoittamisesta.

Verotusmenettelystä annettua lakia muutettaisiin vapauttamalla enintään 100 euron arvoiset muut kuin työ- tai palvelussuhteessa maksetut kilpailupalkinnot sivullisen tiedonantovelvollisuudesta. *Nykyisin* palkinnon antajan on annettava tiedot tulorekisteriin viidentenä kalenteripäivänä maksupäivän jälkeen, jollei kyse ole verovapaista merkitykseltään vähäisistä tavarapalkinnoista.

Tuloverolakia muutettaisiin siten, että luontoisetu katsottaisiin sen verovuoden tuloksi, jonka aikana rahapalkka luontoisedun kertymiskuukaudelta on maksettu. Jos kertymiskuukaudelta maksettaisiin rahapalkkaa eri kuukausien aikana, luontoisetu katsottaisiin sen verovuoden tuloksi, jonka aikana rahapalkkaa viimeksi on maksettu, edellyttäen, että palkka maksetaan kertymiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden aikana. Jos rahapalkkaa ei luontoisedun kertymiskuukaudelta makseta, katsottaisiin luontoisetu sen verovuoden tuloksi, jonka aikana se on saatu vallintaan. *Nykyisin* luontoisetu katsotaan sen kertymiskuukauden ja –vuoden tuloksi.

Annetut lausunnot

Automaattivuokraajat ry esittää, että lakiesityksen perusteluissa kuvatun kilpailupalkinnon määritelmää tarkennetaan siten, että myös toiminnot ja pelit, joissa osanottajan palkitseminen perustuu ennalta ilmoitetun tuloksen saavuttamiseen (suorituksen perusteella) eikä ainoastaan osanottajien välisen paremmuuden arvioimiseen, katsotaan lakiesityksessä tarkoitetuiksi kilpailupalkinnoiksi. Lisäksi ilmoitusvelvollisuuden raja tulisi korottaa 200 euroon.

Automaattivuokraajat ry:n ehdottamat muutokset mahdollistaisivat huvipuisto- ja tivolitoimintoihin kiinteästi liittyvien taitopelitoimintojen häiriöttömän jatkumisen. Lisäksi lukuisissa messu- ja markkinatilaisuuksissa sekä muissa yleisötilaisuuksissa ja urheiluseurojen tapahtumissa järjestetään erilaisia toimintoja ja pelejä, joissa toimintoon tai peliin osallistuja palkitaan suorituksen perusteella, kuitenkin siten, että osallistuja ei kilpaile toisia osallistujia vastaan vaan palkinnon saamisen ratkaisee saavutettu tulos. Esitetyt muutokset lakiesitykseen mahdollistavat myös näiden toimintojen jatkumisen.

ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus) toteaa, että ilmoitusaikojen viivästäminen seuraavan kalenterikuukauden viidenteen tai kahdeksanteen päivään ei myöhäistä KEHAn käsittelemien etuuksien maksua eikä vaikuta TE-palvelujen maksatusten toimeenpanoon, reaaliaikaisuuden menettämisestä huolimatta. Kilpailupalkintojen, kun ne eivät liity työ- tai palvelussuhteeseen, vapauttaminen ilmoittamisesta 100 euron määrään saakka on hyvä muutos. KEHA-kirjanpitoyksikköön kuuluvissa virastoissa tehdään paljon asiakastyötä, johon voi liittyä osallistumiseen tai mielipiteen antoon liittyviä, merkityksettömän pieniä kilpailupalkintoja. Vuoden 2019 aikana niiden ilmoittaminen on koettu hankalaksi ja byrokraattiseksi. Tulotiedon hyödyntäjänä KEHA-keskuksella ei ole tarvetta näihin tietoihin, eikä niillä ole vaikutusta etuuksien ja tukien maksatuksen toimeenpanoon.

On kiinnitettävä huomiota termistön yhdenmukaisuuteen ja samankaltaiseen käyttöön samankaltaisissa yhteyksissä. Maksukuukausi, kalenterikuukausi, etukuukausi, ansaintakausi, vallintakausi, kertymäkausi, palkanmaksukausi on tarpeen termeinä määritellä ja pohtia yhdenmukaista tietosisällön hyödyntämistä, siltä osin kuin sillä on merkitystä toimeenpanoprosesseissa. Kertymiskuukausi vs. kalenterikuukausi?

Yleensä hallituksen esityksessä olevat muutosehdotukset ovat kannatettavia. Mietityttämään jää kuitenkin starttirahaetuuden maksatuksen kannalta tulorekisterilain tiedonantovelvollisuuden määräaikojen väljentäminen koskien pieniä yhdistystoiminnassa maksettuja kertakorvauksia. Tällä muutoksella voi olla vaikutusta mm. starttirahan maksatuksen osalta esim. satunnaisen keikkatyyppisen työkorvauksen mahdollista vaikutusta aikaisemmilta ansainta- tai tukikausilta maksettuihin starttietuuksiin. Ns. kuittausmenettely saattaa tämän johdosta tulla lisättäväksi substanssilainsäädäntöön, ohjetasolle, tai vähintäänkin asiointilomakkeille suostumusperustaisena etukäteen, jotta toimeenpanoprosessiin ei tule turhia hikkoja tästä syystä.

TEM:n hallinnonalan tavoitteena on ollut palkkaperusteisten etuus- ja tukiprosessien tarkastelu, niiden mahdollisimman kattava automatisoiminen ja tarpeettomien prosessivaiheiden lakkauttaminen hallitusten digitalisaatiotavoitteen mukaisesti. Tavoitetta ei saavuteta, ainakaan nopeasti, jos tietorekisteri jää vaillinaiseksi. Ilmoittamisen pienehkö myöhentäminen ei tulle haittaamaan tulorekisterin käyttöä.

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry:llä ei ole lausuttavaa.

Eläketurvakeskus pitää ehdotettuja muutoksia kannatettavina ja perusteltuina, koska ilmoittamismenettelyjen helpottaminen pienentää työnantajille ja muille suoritusten maksajille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Ehdotuksilla on vähäinen vaikutus työeläketurvan toimeenpanoon, koska muutokset koskevat suurelta osin suorituksia, jotka eivät ole eläkkeen perusteena olevaa työansiota (esim. kilpailupalkinnot). Luontoisetujen ilmoittamista koskeva muutos vastaa jo nykyistä työeläkealan vakiintunutta käytäntöä.

Rekisteröityjen yhdistysten maksamia satunnaisia enintään 200 euron kertasuorituksia koskevaa ehdotusta ei ole rajattu koskemaan muita kuin työ- ja palvelussuhteessa maksettuja suorituksia, joten ehdotus koskee myös työeläkelakien mukaan vakuutettavia työansioita. Ehdotuksella ei kuitenkaan ole työeläkealalle vaikutuksia, koska myös kuukauden viimeisenä päivänä maksetuilla muilla suorituksilla on sama ilmoittamisaika. Myöskään palkkaennakkoja koskevalla ehdotuksella ei ole työeläkealalle vaikutuksia.

Vakuutuspalkan ilmoittamista koskevasta säännöksestä ei informatiivisuuden vuoksi tulisi poistaa termiä vakuutuspalkka.

Muuna kuin rahana maksettuja suorituksia koskevaa säännöstä tulisi täsmentää siltä osin kuin kyse on muita muuna kuin rahana annettuja etuja kuin luontoisetuja sekä muutoin kuin rahana annettuja muita suorituksia koskevista tiedoista.

Etelä-Suomen Vapaa-ajankalastajapiiri ja **Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö** pitävät aiempaa ohjeistusta sekä hallituksen nyt tekemää muutosesitystä hyvinä. Hallinnollisen taakan vähentämiseen pyrkivä ehdotus tulee ilmoitusvelvollisuuden osalta kuitenkin koskea vasta yli 200 euron arvoisia palkintoja tai voittoja. Lisäksi tämän rajan alle jäävien palkintojen tai voittojen ilmoitusvelvollisuudesta tulisi tasapuolisuuden nimissä vapauttaa niin kilpailun järjestäjä kuin palkinnon tai voiton saajakin.

Keskuskauppakamari kannattaa hallituksen esitysluonnoksen tavoitetta hallinnollisen taakan helpottamiseen liittyen. Keskuskauppakamari pitää esitysluonnoksessa ehdotettuja lakimuutoksia oikeansuuntaisina ja tarpeellisina toimenpiteinä tavoitteen saavuttamiseksi.

KEVA kannattaa muutoksia, koska ilmoittamismenettelyjen helpottaminen pienentää työnantajille ja muille suoritusten maksajille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Muutoksilla on vähäinen vaikutus työeläketurvan toimeenpanoon, koska muutokset koskevat suurelta osin suorituksia, jotka eivät ole eläkkeen perusteena olevaa työansiota. Luontoisetujen ilmoittamista koskeva muutos vastaa jo nykyistä käytäntöä. Keva yhtyy eläketurvakeskuksen lausuntoa ja toteaa lisäksi, että julkisten alojen eläkelaissa ei ole termiä vakuutuspalkka, mikä on otettava huomioon siihen liittyvässä ilmoittamisvelvollisuutta koskevassa säännöksessä.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole lausuttavaa esitykseen.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos pitää määräaikojen pidentämistä kannatettavina ja tarkoituksenmukaisina, koska se helpottaa työnantajien hallinnollista taakkaa. Mela viittaa myös eläketurvakeskuksen lausuntoon.

Palkansaajien tutkimuslaitos toteaa aiemmassa lausunnossaan 7.8.2017 esittäneensä huolen yritysten hallinnollisten kustannusten kehityksestä. Koska uudessa järjestelmässä pitää antaa laajoja tietoja aiempaa huomattavasti tiuhemmin, olisi tarpeen huolehtia, että siirtoon on olemassa järjestelmä, jolla tietojen siirtäminen on kätevää. Hankala järjestelmä ja ilmoitusten kireät aikataulut luovat kynnyksen nykyisellään vapaaehtoisesti ilmoitettavien tietojen tallennukseen ja siten voivat vaarantaa niiden saannin. Uusissa lakiesi-

tyksissä näihin huoliin ja erityisesti tulorekisterin kotitalouksiin työnantajina ja kansalaisjärjestöihin asettamiin hallinnollisiin kustannuksiin on kiinnitetty huomiota. Lisäksi tavoitetta reaaliaikaiseen palkka- ja palkkiotietojen ilmoittamiseen on lievennetty. Lievä tinkiminen reaaliaikaisuuden vaatimuksesta ei mielestämme vaaranna tutkimustoiminnan edellytyksiä.
Sisäministeriön poliisiosasto pitää esitystä kannatettavana.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että sen hallinnonalalla tulorekisterin tiedot vaikuttavat sosiaaliturvan toimeenpanoon ja tästä syystä tulorekisterin käytettävyydelle keskeistä on tietosisältöjen reaaliaikaisuus, laajuus ja oikeellisuus.

Muutokset, joilla pyritään annetuissa tiedoissa havaittujen virheellisyyksien vähentämiseen ja tietojen korjauksista johtuvan ylimääräisen työn poistamiseen, ovat sinänsä tärkeitä. On kuitenkin harkittava tarkkaan syyt, joilla mahdollistetaan reaaliaikaisuudesta poikkeaminen. Erityisesti pienituloisimpien etuudensaajien keskuudessa esityksen mukaiset euromäärät ovat olennaisia. Ei ole suotavaa, että reaaliaikaisuudesta poikkeaminen johtaisi sosiaalietuuksia koskevan päätöksenteon viivästymiseen, tai että puutteellisten tietojen perusteella tehtyjä päätöksiä joudutaan oikaisemaan jälkikäteen.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry toteaa, että kentällä esimerkiksi pilkkikilpailupalkintojen ilmoittaminen tulorekisteriin on koettu hankalaksi ja ilmoittamisia on pyritty välttämään jakamalla vain arvoltaan merkityksettömiä palkintoja, mikä on voinut vaikuttaa kilpailujen houkuttelevuuteen. Kilpailupalkintojen ilmoittamismenettelyä pitäisi keventää. Ehdotettu enintään 100 euron suuruisten palkintojen vapauttaminen sivullisen tiedonantovelvollisuuden piiristä olisi kansalaisjärjestöjen kannalta sopiva ratkaisu.

Ei ole kuitenkaan hyvä, että palkinnon saajan olisi itse täydennettävä palkintoja koskevat tiedot ja niiden hankkimisesta aiheutuvat kustannukset esitäytetylle veroilmoitukselle. Kaikilla ei ole edellytyksiä hoitaa ilmoittamista itse. Todennäköisesti tiedot eivät tulisi Verohallinnolle yhtä kattavasti kuin sivullisilmoittajien kautta. Yksi mahdollinen ratkaisu olisi se, että tiedonantovelvollisuudesta vapauttaminen koskisi vain pieniä tavarapalkintoja. Ongelmat saattavat vähentyä myös, kun tulorekisterin käyttäminen tulee tutummaksi

Suomen Olympiakomitea toteaa, että tulorekisteri on herättänyt poikkeuksellisen paljon keskustelua ja mielipahaa paikallisissa urheiluseuroissa ja valtakunnallisissa liitoissa. Lausuntopyynnössä on hyvin esitetty ne keskeisen huomiot, jotka ovat aiheuttaneet keskustelua.

Osin keskustelun taustalla on myös tietämättömyyttä ja osaamattomuutta, joka on luonnollista, kun asioita hoidetaan ilman koulutusta rakkaudesta kansalaistoimintaan vapaaehtoisesti. Jatkossakin on huomattava, että ennakonpidätyksen ja ilmoittamisen suhde tulojen verollisuuteen ei ole kaikille tuttu. Yksinkertaisella ja selkeällä viestinnällä on iso merkitys. Verohallinto on tehnyt ohjeiden osalta ison ja hyvän työn jo tähän mennessä, mutta työ jatkuu.

Ehdotetut muutokset ovat perusteltuja ja Olympiakomitea kannattaa niiden nopeaa toteuttamista. Ilmoittamisen muutokset keventävät kansalaisjärjestöjen ja kansalaistoiminnan hallinnollista taakkaa. Samalla ne keventävät myös verottajan henkilökohtaisen neuvonnan ja opastuksen tarvetta. Muutoksilla ei myöskään Olympiakomitean käsityksen mukaan ole mitään fiskaalista vaikutusta ainakaan urheilun osalta.

Esityksessä eri intressien tasapaino on hyvä.

Suomen Taloushallintoliitto ry pitää esitettyjä muutoksia kannatettavina. Lisäksi liitto esittää, että siirtymäaikaa ilmoittamisen sanktioista jatketaan vuodella eteenpäin.

Suomen Yrittäjät ry pitää ehdotettuja muutoksia erittäin kannatettavin ja perusteltuja, sillä ne joustavoittaisivat nykymenettelyä ja karsisivat hallinnollista taakkaa luonnoksen tarkoittamissa tilanteissa, kun useamman maksukerran tiedot voitaisiin ilmoittaa samalla ilmoituksella. Esitys helpottaisi osaltaan työnantajien hallinnollista taakkaa tulorekisterin erään keskeisen tavoitteen mukaisesti. Työnantajayritysten tarpeet hallinnollisen taakan rajoittamiseksi ja toisaalta tiedon käyttäjien tiedon reaaliaikaisuuteen liittyvät tarpeet on otettu huomioon esityksessä varsin tasapainoisesti ja onnistuneesti.

Myöhästymismaksun määräämistä koskevaa siirtymäsäännöstä tulisi pidentää vuodella ja joka tapauksessa vähintään 30.6.2020 saakka, jotta tulorekisterin toiminta saadaan vakiinnutettua.

Tapaturmavakuutuskeskus kannattaa tulorekisterin käyttöön otosta pienyrittäjille ja kansalaisjärjestöille aiheutuneen hallinnollisen taakan keventämistä. Tulee kuitenkin varmistaa, että tulorekisterin tietosisältö

säilyy lain edellyttämällä tavalla kattavana ja oikeellisena ja että tulorekisterin reaaliaikaisuutta ei heikennetä. Jos ehdotettavat toimenpiteet hallinnollisen taakan keventämiseksi johtavat myös siihen, että tiedon laatu ja oikeellisuus paranevat, tavoitteita voidaan pitää kannatettavana.

Työtapaturmavakuuttajat hakevat tulorekisteristä työtapaturma- ja ammattitautilain 81 §:ssä tarkoitettuja työansioita. Lähtökohtaisesti vain korvauksena työstä maksettu tai maksettavaksi sovittu palkka, tulospalkkio tai muu vastike on työtapaturmavakuuttajille merkityksellistä.

Kilpailupalkintoja koskeva ehdotuksella ei olisi työtapaturmavakuuttajille olennaista käytännön merkitystä ja ehdotusta on kannatettava. TVK kannattaa luontoisetuja koskevasta erillisestä ilmoittamisesta luopumista tietyin edellytyksin. TVK kannattaa sitä, että palkkaennakot voitaisiin ilmoittaa tulorekisteriin varsinaisen palkanmaksun yhteydessä. Määräajan pidentämisellä ei ole olennaista merkitystä tiedon käyttäjän näkökulmasta ja se voisi selkiyttää palkkatietojen hakemista ja käyttämistä. TVK:lla ei ole huomautettavaa verovapaiden kustannukset korvausten sekä rekisteröidyn yhdistyksen maksamien vähäisten kertasuoritusten ilmoittamisen määräaikojen pidennykseen. Vaikka rekisteröidyn yhdistyksen maksamien vähäisten kertasuoritusten ilmoittamismääräaikaa koskevan säännöksen ulkopuolelle ei ole rajattu työ- tai palvelussuhteessa maksettuja suorituksia, asia ei ole käytännössä ongelmallinen ottaen huomioon suoritusten euromääräinen vähäisyys ja esiintyvyyden harvinaisuus. TVK:lla ei ole huomautettavaa myöskään tuloverolakia koskevan muutoksen osalta. On hyvä, että luontoisetuihin pääsääntöisesti sovellettaisiin maksuperiaatetta.

Tasekirjailijat ry pitää ehdotuksia sinänsä kannatettavia, mutta katsoo että ne eivät ratkaise kuin osan ongelmista, joita tulorekisterin käyttöönotto on aiheuttanut.

Luontaisetujen osalta tulee sallia menettely, että verovuoden viimeisen palkanlaskennan yhteydessä tehdään koko vuoden luontaisetujen täsmäytykset. Palkkaohjelmissa on mahdollista kohdistaa korjaus vaikka koko vuoden aikajaksolle 1.1. – 31.12. Miinusmerkkisten saldojen syöttö Tulorekisteriin pitää myös sallia.

Kaikki palkkaennakot tulee voida huomioida kunkin kuukauden lopussa tehtävään palkkalaskelmaan, joka päivätään kuun viimeiselle päivälle. Palkkalaskelman tiedot tulee voida ilmoittaa viimeistään seuraavan kuukauden 5 päivään mennessä Tulorekisteriin. Mikäli käytössä on murrettu palkkakausi, palkkaennakot huomioidaan palkanmaksupäivästä kuukausi takautuvasti.

Verovapaat kustannusten korvaukset pitää voida ilmoittaa kerran vuodessa, koska ne eivät vaikuta saajansa verottaviin tuloihin ja tietoja kerätään vain seurantatarpeisiin.

Kertasuoritus käsitteenä on epäselvä. Koskeeko se työkorvausta vai palkkiota vai molempia? Säännös asettaisi eriarvoiseen asemaan yhdistykset verrattuna pienyrittäjiin, jotka maksavat alle 200 euron suuruisia työkorvauksia ja palkkioita.

Alle 100 euron suuruiset kilpailupalkinnot pitää voida maksaa verottomina, koska käytännössä niihin liittyvät kulut ylittävät yleensä 100 euron rajan, eikä tulolla siten ole käytännön merkitystä saajan verotuksessa.

Toimihenkilökeskusjärjestä STTK ry:llä ei ole lausuttavaa.

Tulorekisteriyksikkö katsoo, että ehdotuksilla tavoitellut hyödyt korjata tulorekisterin käyttöönotossa ilmenneitä ongelmia pienyrittäjien sekä kansalaisjärjestöjen ja kansalaistoiminnan hallinnollisen taakan helpottamiseksi, ovat hyviä ja tavoiteltavia. Ehdotukset aiheuttaisi kuitenkin merkittäviä haasteita ilmoittamisen ohjauksessa ja neuvonnassa suhteessa saavutettaviin hyötyihin. Ilmoittamisen ohjeistusta ja neuvontaa varten tarvitaan yksiselitteiset tulkinnat ja poikkeustilanteiden kuvaukset.

Määräaikojen pidentäminen ja keskittyminen tiettyihin kuukauden päiviin saattaa aiheuttaa tulotietoaineiston vastaanottoon piikkipäiviä. Järjestelmän näkökulmasta tämä on haastavaa, kun muuttuvaan kuormitukseen ei ole ehditty varautua. Muodostuva kuorma heijastuu myös tietojen jakelun prosesseihin.

Kilpailupalkintoja koskevan tiedonantovelvollisuuden rajaaminen ehdotetulla tavalla ei aidosti vähennä ilmoittamisesta syntyvää hallinnollista taakkaa, kun tiedonantovelvollisuus siirtyisi kilpailun järjestäjältä palkinnonsaajalle. Tietojen ilmoittaminen tulorekisterin kautta nykymenettelyn mukaisesti olisi perusteltua, jotta tieto on kaikkien tulorekisterin tiedon hyödyntäjien saavutettavissa tiedonsaantioikeuksien puitteissa.

Esityksessä tulisi tarkentaa, mitä kilpailulla tarkoitetaan. Esimerkiksi urheilijan palkkio tulisi rajata pois kilpailupalkintojen kevennetyn menettelyn piiristä ja rajanveto esiintymispalkinnon ja kilpailupalkinnon välillä tulisi olla yksiselitteinen. Ilmoittamisen ohjauksen näkökulmasta tiedonantovelvollisuuden vapauttaminen

tulisi rajoittaa koskemaan kilpailutapahtumasta suorituksen perusteella saatua palkintoa. Tulisi tarkentaa, miten enimmäismäärää tulkitaan esimerkiksi tilanteissa, joissa samassa kilpailutapahtumassa saa useita palkintoja tai miten enimmäismäärän tulkinta tehtäisiin joukkueen voittaessa palkinnon tai jos enimmäismäärän ylittävä palkinto muodostuu kilpailutapahtumien sarjasta, josta koostuu yli 100 euron suoritus.

Esityksessä olisi hyvä kuvata, saako maksaja ilmoittaa kaikki kalenterikuukauden aikana maksamansa matkakustannusten korvaukset ja kansalaistoiminnassa maksetut kertasuoritukset yhdellä ilmoituksella vai onko tiedot annettava maksupäiväkohtaisesti eri ilmoituksilla, vaikkakin vasta seuraavan kuukauden 5. päivänä. Jos maksaja saa ilmoittaa tiedot yhdellä ilmoituksella, hallituksen esityksessä olisi hyvä avata asia ja kuvata, mikä merkitään maksupäiväksi. Jos ilmoituksia tulisi annettavaksi maksupäivän mukaisesti kaksi, niin vähenisikö ilmoittamisesta aiheutuva hallinnollinen taakka esityksessä tavoitellun mukaisesti.

Ohjauksen näkökulmasta käsitteenä kertasuoritus, sekä siihen esitetty enimmäismäärä ja ilmoittamisen määräaikojen huojennus, tulee aiheuttamaan tarkentavia kysymyksiä ilmoittamisen ohjauksessa.

Työsopimuslainsäädäntöön sidottu palkkaennakon ilmoittamisen ohjeistus on haasteellista. Mihin kaikkeen palkkaennakkoihin liittyvä liennytys tulisi sovellettavaksi, esimerkiksi sovellettaisiinko harrastustoimintaan, julkisyhteisöihin tai muuhun erityislainsäädäntöön. Tulorekisteriyksikkö ei voi, eikä sillä ole toimivaltaa tulorekisteriyksikön asiakaspalvelussa tehdä tulkintaa siitä, missä tilanteissa poikkeukset tulisi sovellettaviksi. Ilmoittamisen ohjauksen tarve korostuu kalenterikuukauden vaihteen ylittävissä palkanmaksukausissa.

Mikäli luontoisetuihin ehdotettu muutos toteutetaan esityksessä kuvatulla tavalla, saattaa aiheutua tilanteita, joissa esimerkiksi tammikuussa ilmoitetaan kaksi luontoisetua, eikä joulukuussa yhtään. Esityksessä maksajalle siis annetaan mahdollisuus palkanmaksun perusteella määrittää verovuosi ja kuukausi, jolla on vaikutuksia myös etuuden maksajien prosesseihin.

Ilmoittamisen ohjauksen näkökulmasta tarvitaan selkeä linja siitä, mitä muuna kuin rahana maksetuilla suorituksilla tarkoitetaan, esitysluonnoksen otsikoinnista saa sen käsityksen, että muutos kohdistuisi luontoisetujen lisäksi myös muihin muuna kuin rahana maksettuihin suorituksiin, kuten esimerkiksi työsuhdeoptioon ja osakepalkkioon. Tämä ei liene ole tarkoitus. Otsikon tekstiä kannattaisi tältä osin tarkentaa.

Työeläkevakuuttajat Tela ry pitää ehdotettuja muutoksia ja niiden tavoitteita kannatettavina ja perusteltuina. Muutoksilla ei ole suurta vaikutusta työeläketurvan toimeenpanoon, koska muutokset koskevat suurelta osin suorituksia, jotka eivät ole eläkkeen perusteena olevaa työansiota. Työeläkevakuuttajille keskeistä on luontoisetujen ilmoittamista koskeva muutos, koska siinä on ilmennyt eniten virheitä ja virheellisten tietojen korjaaminen on ollut haastavaa. Ehdotettu muutos vastaa asiassa jo yleisesti noudatettua soveltamiskäytäntöä. Työeläkevakuuttajat viittaa lisäksi Eläketurvakeskuksen lausuntoon.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää esityksen tavoitetta kannatettavana. Erityisesti pienyrityksiin kohdistuvan hallinnollisen taakan vähentäminen on tärkeää. Esitys keventää tarpeetonta hallinnollista taakkaa. On perusteltua, että tulorekisterin reaaliaikaisuuden ja sen edellyttämistä tiedonantovelvoitteista johtuvan hallinnollisen taakan välillä haetaan toimivaa tasapainoa. On tärkeää, että tulotietojärjestelmän kehittämistä jatketaan ja mahdollisesti esiin nouseviin ongelmiin haetaan ratkaisuja. Esityksen vaikutuksia hallinnolliseen taakkaan ei ole arvioitu muuten kuin suurpiirteisesti. Tämä voi kuitenkin olla perusteltua esityksen voimaansaattamisen kiireellisyyden takia.

Työllisyysrahasto pitää hyvänä sitä, että tulorekisterin käyttöönotosta aiheutunutta tarpeetonta hallinnollista taakkaa yritetään poistaa. Samalla tulee kuitenkin varmistua siitä, että tulorekisterin tavoite ja tarkoitus eivät vaarannu. Ehdotuksilla on Työllisuusrahaston toimeenpanon kannalta vain vähäisiä vaikutuksia ja se pitää ehdotettuja muutoksia hyvinä.

Työttömyyskassojen yhteisjärjestö pitää tavoiteltavana sitä, että työttömyyskassat pystyisivät tekemään valtaosan päätöksistä ilman, että niiden tulee pyytää täydentäviä selvityksiä työttömyysetuuden hakijalta ja/tai palkan maksajalta. Nykyisellään tulorekisterin tietosisältö ei ole kuitenkaan riittävä työttömyyskassoille, pääasiassa koska tulorekisteri ei sisällä pakollisina tietoina työaikaa ja ansainta-aikaa koskevia tietoja.

Yhteisjärjestö on jo tulorekisterilainsäädäntöä laadittaessa todennut, että tulorekisterin tietojen mahdollisimman laajan käytettävyyden takaamiseksi tarvitaan vielä joko työttömyysturvalainsäädännön ja sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien soveltamisohjeiden muuttamista tai tulorekisterin tietosisällön laajentamista. On valitettavaa, että lainsäädäntöön ei ole esitetty muutoksia tältä osin. Tämä leikkaa tulorekisterin hyötyjä ansioturvan toimeenpanossa.

Verohallinto katsoo, että palkkaennakkoja koskeva muutos monimutkaistaa merkittävästi ilmoittamisen määräaikoja, erityisesti kun palkanmaksukausi ei ole kuukausi ja palkanmaksupäivä kuukauden viimeinen päivä. Varsinkin kalenterikuukauden vaihteen ylittävät palkanmaksukaudet ovat haastavia ja aiheuttavat ohjaustarvetta. Muutoksen tarvetta ja välttämättömyyttä voisi vielä selvittää.
Luontoisetuja koskeva tuloverolain muutos mahdollistaisi käytännössä sen, että maksaja voisi rahapalkan maksua vuodenvaihteessa jaksottamalla vaikuttaa luontoisedun verovuoteen, mikä on uudenlaista tuloverolain systematiikassa. Esityksessä tulisi tarkentaa, mitä rahapalkalla tarkoitetaan. Luonnoksessa ei ole otettu kantaa luontoisedun verovuoteen esimerkiksi tilanteessa, jossa joulukuulta kertynyttä palkkaa maksettaisiin viimeisen kerran helmikuussa tai myöhemmin. Ilmoittamisen määräaikaa koskevan säännön soveltamista on samoin tarkennettava näissä tilanteissa.

Ehdotukset luontoisedun ilmoittamisesta ja tulon verovuodesta ovat osin vaikeasti yhteensovitettavia ja monitulkintaisia ja ne saattavat aiheuttaa ongelmia oikealle verovuodelle kohdistamisessa. Muuttamalla ehdotettua tuloverolain 64 §:n säännöstä siten, tulon verovuoteen vaikuttaisi myös se, kummalle kuukaudelle luontoisetu on ilmoitettu, voitaisiin ilmoittaminen ja verovuosi saattaa yhteneviksi.

Esityksessä tulisi ottaa kantaa siihen, miten työsuhdematkalipun vuosikohtaisten rajojen täyttymistä seurataan, jos joulukuussa annettu työsuhdematkalippu katsotaan seuraavan kalenterivuoden tuloksi.

Luontoisetuihin esitettyjen muutosten tarpeellisuutta voisi olla hyvä vielä arvioida. Ehdotuksilla tavoitellaan sitä, että tarve jälkikäteisiin oikaisuihin vähenisi ja tulorekisterin tietosisällön laatu ja oikeellisuus paranisi. Muutoksilla saavutettavia hyötyjä tulisi arvioida suhteessa epävarmuustekijöihin, kuten menettelyn monimutkaistumiseen, huomioiden lyhyt valmistautumisaika, kun suunniteltu voimaantulo olisi jo 2020 alusta.

Matkakustannusten korvauksia ja kansalaistoiminnassa maksettujen kertasuoritusten osalta esityksessä olisi hyvä kuvata, voidaanko kaikki suoritukset ilmoittaa yhdellä ilmoituksella ja mikä tällöin merkittäisiin maksupäiväksi.

Kilpailupalkintojen osalta ei ole tarkoituksenmukaista, että tiedonantovelvollisuuden keventäminen lisää palkinnonsaajan omia velvoitteita. On ensisijaista, että veronalaiset tulot tulevat tulorekisteri- ja vuosi-ilmoituksilla ilmoitetuiksi. Kilpailupalkinnot tulisi säätää verovapaiksi, jolloin palkintojen antajat välttyisivät hankalilta tulkintatilanteilta, sivullisilmoittamista ei tarvittaisi eikä palkinnon antajien tai saajien hallinnollinen taakka kasvaisi.

Esityksessä tulisi tuoda esille, ettei ehdotus estä palkinnon antajaa antamasta tulorekisteri-ilmoitusta myös niiden kilpailupalkintojen osalta, jotka eivät kuulu tiedonantovelvollisuuden piiriin. Sanamuodon tulisi mahdollistaa sivullisilmoittaminen kaikkien kilpailupalkintojen osalta.

Urheilijan palkkio tulisi rajata ehdotetun säännöksen soveltamisalasta. Ennakonpidätyksestä on nykyisin vapautettu kilpailupalkinnot, ellei kyse ole palkasta, työ- tai käyttökorvauksesta taikka urheilijanpalkkiosta. Urheilijan palkkiosta toimitettavan ennakonpidätyksen tilittämiseksi ja kohdistamiseksi tulee antaa tulorekisteri-ilmoitus, jotta ennakonpidätys kohdistetaan saajan hyväksi. Tulisi harkita, että momentin soveltamisalasta rajattaisiin ennakonpidätysvelvollisuutta vastaavasti pois palkat, työ- ja käyttökorvaukset sekä urheilijanpalkkiot. Lisäksi tiedonantovelvollisuudesta vapauttamisen tulisi koskea vain tavarapalkintoja, jolloin ennakonpidätyksiä koskevat ongelmat eivät realisoituisi.

Säännös tulisi perusteluissa rajata koskemaan vain tavarapalkintoa. Lisäksi säännöksen soveltamisalaan tulisi kuulua vain kilpailutapahtumassa suorituksen perusteella saadut palkinnot tai ainakin täsmentää, mitä tarkoitetaan kilpailuun osallistuvan aiemman toiminnan tuloksella, joka perustelujen mukaan voi olla palkinnon perusteena. Myös kilpailupalkinnon suhdetta esiintymispalkkioon tulee selventää.

Veronmaksajain Keskusliitto kannattaa esitystä.